

Kuntalaisaloite meriliikenteen turvallisuuden parantamiseksi Djupsundin alueella Kalkkirannassa / Invånarinitiativ för att öka säkerheten i Djupsundet i Kalkstrand

Tekninen valiokunta / Tekniska utskottet 07.10.2025 § 134

1085/11.02.04/2024

Valmistelija / Beredare: Kuntatekniikan päällikkö / kommunteknisk chef, Sami Palmu, sami.palmu(at)sipoo.fi, Kehityspäällikkö / utvecklingschef, Anna-Riikka Karhunen, anna-riikka.karhunen(at)sipoo.fi

Kunnanhallitus on 4.11.2024 käsitellyt kuntalaisaloitetta otsikolla ”Kuntalaisaloite meriliikenteen turvallisuuden parantamiseksi Djupsundin alueella Kalkkirannassa” (Kunnanhallitus 4.11.2024 §312).

Kuntalaisaloite meriliikenteen turvallisuuden parantamiseksi Djupsundin alueella Kalkkirannassa

Haluamme esittää ehdotuksen, että Sipoon kunta tekisi hakemuksen Liikenne- ja viestintävirasto Traficomille kiellon ja rajoituksen antamisesta vesiliikennelain (782/2019) 102 §:n mukaisesti. Ehdotamme, että Djupsundetin nopeusrajoitusta alennetaan nykyisestä 15 km/tunnissa 10 km/tuntiin ja että alueelle asetetaan lisäksi aaltojen aiheuttamisen kieltö (katso alue liitteestä 1).

ALOITTEENTEKIJÄT JA EHDOTUS

Ehdotuksen aloitteentekijöinä ovat Djupsundetissa Kalkkirannassa (ruots. Kalkstrand) sijaitsevan mantereen sekä Strömmingsholmenin, Lilla Strömmingsholmenin, Svartholmenin, Hallonholmenin, Majholmenin ja Pyllanin saarten asukkaat (kiinteistöjen ja vesialueiden omistajat). Edustamme sekä vakituisesti asuvia että vapaa-ajan asukkaita, jotka pääasiassa käyttävät hitaita veneitä, kuten soutuvenettä, ylittääkseen Djupsundetin väylän. Edellä mainittujen lisäksi kaksi Djupsundetissa sijaitsevaa laituriyhtiötä tukevat ehdotusta. Laituriyhtiöiden osakkeenomistajat edustavat aloitteessa Ab Djupsundsbygga Oy:n hallitus (43 osakasta) ja Hellvikin osakaskunnan hallitus (18 venepaikkaa). Alla olevassa listassa on 50 nimeä jotka seisovat hankkeen takana, tämä ei ole kattava lista ja alueella on varmasti muitakin jotka tukevat hanketta. Haluamme esittää ehdotuksen, että Sipoon kunta tekisi hakemuksen Liikenne- ja viestintävirasto Traficomille kiellon ja rajoituksen antamisesta vesiliikennelain (782/2019) 102 §:n mukaisesti. Ehdotamme, että Djupsundetin nopeusrajoitusta alennetaan nykyisestä 15 km/tunnissa 10 km/tuntiin ja että alueelle asetetaan lisäksi aaltojen aiheuttamisen kieltö (katso alue liitteestä 1).

TAUSTA JA PERUSTELUT

Djupsundetin läpi kulkee itä-länsisuuntainen väylä, joka on ylitettävä, jos haluaa päästä saarilta mantereelle tai päinvastoin. Monet meistä, jotka asuvat ja oleskelevat saarilla, liikkuvat pääasiassa soutuveneellä. Olemme vakavasti huolissamme lisääntyneistä nopeuksista suhteellisen kapeassa ja vilkkaasti liikennöidyssä salmessa. Olemme todistaneet monia ”läheltä piti” -tilanteita, joissa moottoriveneet ja muut nopeammat alukset ajavat kovaa vauhtia keula ylhäällä ja aurinko silmissä salmen läpi. Tämä tapahtuu samalla, kun hitaampi soutuvene yrittää ylittää väylän joutumatta yliajetuksi. Soutuveneiden lisäksi salmessa liikkuu myös muita ”hitaita liikkujia”, kuten kanootteja, SUP-lautailijoita ja avovesiuimareita. Jotta estettäisiin vakavamman onnettomuuden tapahtuminen ja jonkun

joutuminen nopeamman veneen yliajamaksi, pidämme perusteltuna nopeusrajoituksen muuttamista salmessa. Kaikkien turvallisuuden takaamiseksi ja sen varmistamiseksi, että liikenne salmessa ei tapahdu vain nopeiden (moottori)veneiden ehdoilla, haluamme siksi ehdottaa salmen nopeusrajoituksen alentamista. Nykyinen enimmäisnopeus (15 km/h) ei ole optimaalinen salmen olosuhteisiin turvallisuuden kannalta. Alempi nopeus lisää turvallisuutta myös niille moottoriveneille, jotka kiinnittyvät tai lähtevät salmessa laitureilta. Alennettu nopeus olisi lisäksi selkeä viesti siitä, että kaikilla on mahdollisuus liikkua turvallisesti salmessa, eikä vain väylän suuntaisesti. Alennettu nopeus ei aiheuttaisi lisävalvontavastuuta viranomaisille, koska salmessa on jo nopeusrajoitus. Ehdotus aallokon aiheuttamisen kiellosta liittyy myös turvallisuuteen. Useimpien huviveneiden runkonopeus on alle 15 km/h, eli se nopeus, jolloin vene alkaa luoda merkittäviä aaltoja rungosta. Useimmat huviveneet luovat huomattavasti suurempia aaltoja 15 km/h nopeudella kuin 10 km/h nopeudella. Korkeilla nopeuksilla syntyvät aallot muodostavat turvallisuusriskin. Ponttonilaiturit keinuvat ja heiluvat väylällä liikkuvien veneiden aiheuttamissa aalloissa. Tämä näkyy selvästi, kun nouseaan veneeseen laiturilta tai kiinnitetään vene laituriin, jolloin on varottava, ettei sormet jää puristuksiin. Aallot aiheuttavat vaarallisia tilanteita myös laiturilla liikuttaessa. Tämä koskee erityisesti tilanteita, joissa autetaan lapsia ja koiria tai nostetaan kasseja ja matkatavaroita heiluvasta veneestä laiturille tai päinvastoin. Lisäksi aallot rasittavat itse laitureita ja voivat vahingoittaa niihin kiinnitettyjä veneitä.

RAJOITUSALUEEN JA AALTOILUKIELTOALUEEN LAAJUUS

Nopeusrajoitusaluetta on äskettäin laajennettu (Dnro TRAFICOM/98525/05.01.26.02/2021) koskemaan myös Kalkkirannan sataman edustaa. Katso nykyinen rajoitusalue liitteestä 2. Rajoitusalueen laajentamisen syynä oli ilmeinen turvallisuusriski, jonka vilkas veneliikenne väylällä aivan Kalkkirannan laiturin ja sataman edustalla aiheutti. Tämän laajennuksen yhteydessä poistettiin nopeusrajoitusmerkki, joka oli Strömmingsholmenin länsirannalla (vanhan merkin paikka merkitty B:llä liitteessä 1). Tämä tehtiin Traficomien mukaan, koska merkki oli väärässä paikassa alueen laajennuksen jälkeen. Merkki siirrettiin Kalkkirannan sataman mantereelle lähemmäksi väylää (nykyinen merkki merkitty A:lla liitteessä 1). Tämä muutos johti siihen, että Strömmingsholmenilla Djupsundetin sisäänkäynnillä ei tällä hetkellä ole merkkiä, ja nopeudet salmessa ovat viime aikoina olleet kohtuuttoman korkeita. Tämä johtuu siitä, että monet lännestä saapuvat eivät aja väylällä, vaan tulevat suoraan etelästä Kalkbruksfjärdenin yli ja siksi eivät näe satamassa olevaa rajoitusmerkkiä (merkitty A:lla liitteessä 1). Alue-ehdotuksemme alennetusta enimmäisnopeudesta ja aaltoilukiellosta (liite 1) ei täysin vastaa nykyistä aluetta. Sen sijaan alue rajoittuu lännessä Djupsundetin sisäänkäynnille. Alue alkaa siitä, missä nyt poistettu merkki Strömmingsholmenilla oli (merkitty B:llä liitteessä 1). Samalla 10 km/h tarkoittaa, että sataman liikenne turvataan entisestään, koska satama sisältyy ehdotukseen. Tämä on myös yhdenmukaista Etelä-Suomen vesialueiden vallitsevan nopeusrajoituksen kanssa, koska yleisin rajoitus satamissa ja kapeissa salmissa on 10 km/h. Idässä rajoitusehdotus seuraa nykyistä aluetta, eli päättyy Majholmenin itärannalle (merkitty C:llä liitteessä 1), jossa Siverfjärden alkaa. Poikkeuksen muodostaa alue Majholmenin ja Pyllanin eteläpuolella, joka sisältyy myös uuteen rajoitusehdotukseen. Perusteluna tämän vesialueen sisällyttämiselle on estää veneilijöitä oikaisemasta Märäsundetin kautta, joka sijaitsee Strömmingsholmenin ja Pyllanin välillä, jossa ei ole rajoitusta. Jo nyt on veneitä, jotka suurella nopeudella käyttävät tätä reittiä välttääkseen

Djupsundetissa vallitsevan 15 km/h rajoituksen. Sisällyttämällä Majholmenin ja Pyllänin eteläpuolinen vesialue tämä voidaan ratkaista.

TURVALLISUUS KAIKILLE

Kaikilla – myös hitaammilla kulkuvälineillä liikkuvilla – on oikeus turvallisuuteen merellä. Tämä tarkoittaa, että myös hitaampien liikkujien turvallisuus on otettava huomioon erityisesti silloin, kun liikennettä on väylien poikki. Kansalaisten oikeutta liikkua vesistöissä, kuten vesilain (587/2011) 3 §:ssä säädetään, ei saa asettaa etusijalle kaikkien meriturvallisuuden kustannuksella. Siksi toivomme, että Djupsundetin liikenne ei perustu vain moottoriveneiden näkökulmaan, vaan että liikennettä kehitetään kaikkien merellä liikkuvien näkökulmasta. Toivomme, että ekologisesti kestävä soutuvenekulttuuri voi jatkua elinvoimaisena Sipoossa.

SAARISTOVALTUUSKUNNAN LAUSUNTO 2.12.2024:

Trafiksäkerheten i Djupsundet Invånare i Kalkstrand och på öar i Sibbo skärgård har 11.10.2024 inlämnat en skrivelse till Sibbo skärgårdsdelegation gällande trafikbestämmelserna i Djupsundet. De önskar att kommunen skulle göra en ansökan till Transport- och kommunikationsverket om att hastighetsbegränsningen i Djupsundet sänks från nuvarande 15 km/h till 10 km/h och att området dessutom försätts med förbud att orsaka svall. Skrivelsen om att öka trafiksäkerheten i Djupsundet, bilaga 1 (utan personnamn).

Skärgårdsdelegationen har på sitt möte 28.2.2023 beslutit att inlämna en anmärkning mot införandet av fartbegränsningen 15 km/h utanför hamnen i Kalkstrand. Införandet av fartbegränsningen motiverades med att övnings- och tävlingsverksamhet utanför hamninloppet i Kalkstrand förorsakar fara för den övriga trafiken. Tävlingsbåtarnas höga ljudvolym stör bosättningen på strandfastigheterna. I sin anmärkning konstaterade skärgårdsdelegationen att alla som färdas på ett öppet hav borde kunna samsas om utrymmet. Att sänka hastigheten kan försvåra förbindelsebåtens möjligheter att hålla tidtabellen. Tävlingsbåtarnas träningsområde kunde förflyttas längre västerut från hamninloppet. Transport- och kommunikationsverket har 15.5.2023 beslutit att införa en fartbegränsning på 15 km/h utanför hamnen i Kalkstrand. Tilläggsuppgifter: www.traficom.fi/sites/default/files/media/regulation/Päätös%20vesiliikennelain%20mukaisesta%20rajoituksesta%20Sipoo%20Kalkkiranta25052023FljaSV.pdf I Sibboviken är fartbegränsningen 20 km/h, utanför Storörens båthamn och Björnsö båthamn 10 km/h och båthamnen i Gumbostrand 11 km/h, (se Trafikledsverkets kartor).

Skärgårdsdelegationen beslutar förorda att kommunen gör en ansökan till Transportoch kommunikationsverket om att Djupsundet försätts med förbud att orsaka svall förutsatt att alla som rör sig i området – såväl skärgårdsbor som sommargäster – ges möjlighet att ge utlåtande före Traficom fattar slutligt beslut.

Vastine:

Liikenne- ja viestintävirastolla on toimivalta antaa yleisiä kulkuväyliä ja muita vesialueita koskevia kieltoja ja rajoituksia. Traficom voi määrätä kiellon tai rajoituksen, jos se harkitaan tarpeelliseksi liikenteen, ympäristön, kalastuksen tai muun elinkeinon suojaamiseksi taikka yleisen luonnon virkistyskäytön tai muun yleisen edun vuoksi (vesiliikennelain 101 §).

Traficom ohjeen mukaan nopeusrajoitusten osalta harkitaan vesiliikenteen ja ympäristön kannalta sopivin rajoitus. Tällöin otetaan huomioon vesiliikenteen määrä ja tyyppi ja sen vaikutus ympäristöön, väylän ja vesialueen kapeus, navigoitavuus, mahdolliset virtaukset ym. tekijät, joilla saattaa olla vaikutusta turvalliseen liikkumiseen väylällä. Väylää käyttävän liikenteen tulee pystyä käyttämään riittävää vähimmäisnopeutta ohjailukykyänsä säilyttämiseksi. On huomattava, että rajoitus ei koske virka-, ensihoito- ja pelastustehtävien suorittamiseksi, Puolustusvoimien toiminnan varmistamiseksi sekä muusta vastaavasta syystä välttämätöntä vesikulkuneuvolla liikkumista (vesiliikennelain 101 § 3 mom.). Kovin alhaisia nopeusrajoituksia ei määrätä kuin lyhyille väyläosuuksille.

Nopeusrajoituksia ei tule varsinkaan veneliikenteen väylillä asettaa pelkästään alusten aiheuttamien aallokkohaittojen perusteella, vaan taustalla tulisi olla myös vesiliikenteen turvallisuuteen vaikuttavat tekijät.

Vesiliikennelain 102 §:n mukaan esityksen kielloksi tai rajoitukseksi voi tehdä kunta tai kunnan jäsen tai sellainen viranomainen, yhteisö tai vesialueen omistaja, jota asia koskee. Kiellon tai rajoituksen määräämisen voi panna vireille myös Väylävirasto, Liikenne- ja viestintävirasto tai alueellinen elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus.

Ennen kiellon tai rajoituksen määräämistä Liikenne- ja viestintävirasto kuulee kuntaa, jonka aluetta kiello tai rajoitus koskee, sekä varaa niille viranomaisille, yhteisöille ja vesialueen omistajille sekä muille, joita asia koskee, tilaisuuden tulla kuulluksi (vesiliikennelain 102 § 2 mom.). Kunnan lisäksi kuullaan aina myös alueellista elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskusta. Kuultavia viranomaistahoja ovat ensisijaisesti poliisi ja tarvittaessa myös merivoimat. Jos kiello tai rajoitus vaikuttaa kauppamerenkulkuun, pyydetään lausunnot asianomaisilta varustamoilta ja kuljetuksen antajilta. Jos kiello tai rajoitus koskee yleistä kulkuväylää, kuullaan väylänpitäjää.

Kuntalaisaloitteessa esitetyt perustelut ja saaristovaltuuskunnan kannanotto huomioiden on perusteltua, että kunta lähettää hakemuksen Liikenne- ja viestintävirasto Traficomiin Djupsundetin alueen nopeusrajoituksen alentamiseksi aloitteessa esitetyn mukaisesti nykyisestä 15 km/tunnissa 10 km/tuntiin ja että alueelle asetetaan lisäksi aaltojen aiheuttamisen kiello.

Esittelijä / Föredragande Yhdyskuntajohtaja / Samhällsdirektör Roselius Eric

Ehdotus / Förslag

Tekninen valiokunta päättää hyväksyä esitetyn vastineen ja että kunta tekee hakemuksen Liikenne- ja viestintävirasto Traficomille kiellon ja rajoituksen antamisesta vesiliikennelain (782/2019) 102 §:n mukaisesti.

Hakemuksessa esitetään, että Djupsundetin nopeusrajoitusta alennetaan nykyisestä 15 km/tunnissa 10 km/tuntiin ja että alueelle asetetaan lisäksi aaltojen aiheuttamisen kielto kuntalaisaloitteessa esitettyjen perustelujen ja aluerajauksen mukaisesti.

Tekniska utskottet beslutar att godkänna det föreslagna svaret och att kommunen lämnar in en ansökan till Transport- och kommunikationsverket Traficom om att utfärda ett förbud och en begränsning i enlighet med 102 § i lagen om sjötrafik (782/2019). I ansökan föreslås att hastighetsbegränsningen i Djupsundet sänks från nuvarande 15 km/timme till 10 km/timme samt att ett förbud mot vågbildning införs inom området i enlighet med de motiveringar och den områdesavgränsning som anges i kommuninvånarinitiativet.

Käsittely / Behandling

Käydyn keskustelun perusteella esittelijä muutti ehdotustaan seuraavalla lisäyksellä:

Kunta pahoittelee vastauksen antamisen kestoja. Liikenne- ja viestintävirastolla on toimivalta antaa yleisiä kulkuväyliä ja muita vesialueita koskevia kieltoja ja rajoituksia. Traficom voi määrätä kiellon tai rajoituksen, jos se harkitaan tarpeelliseksi liikenteen, ympäristön, kalastuksen tai muun elinkeinon suojaamiseksi taikka yleisen luonnon virkistyskäytön tai muun yleisen edun vuoksi (vesiliikennelain 101 §). Traficomien ohjeen mukaan nopeusrajoitusten osalta harkitaan vesiliikenteen ja ympäristön kannalta sopivien rajoitusten. Tällöin otetaan huomioon vesiliikenteen määrä ja tyyppi ja sen vaikutus ympäristöön, väylän ja vesialueen kapeus, navigoitavuus, mahdolliset virtaukset ym. tekijät, joilla saattaa olla vaikutusta turvalliseen liikkumiseen väylällä. Väylää käyttävän liikenteen tulee pystyä käyttämään riittävää vähimmäisnopeutta ohjailukykyä säilyttämiseksi. On huomattava, että rajoitus ei koske virka-, ensihoito- ja pelastustehtävien suorittamiseksi, Puolustusvoimien toiminnan varmistamiseksi sekä muusta vastaavasta syystä välttämätöntä vesikulkuneuvolla liikkumista (vesiliikennelain 101 § 3 mom.). Kovin alhaisia nopeusrajoituksia ei määrätä kuin lyhyille väyläosuuksille. Nopeusrajoituksia ei tule varsinkaan veneliikenteen väylillä asettaa pelkästään alusten aiheuttamien aallokkohaittojen perusteella, vaan taustalla tulisi olla myös vesiliikenteen turvallisuuden vaikuttavat tekijät. Vesiliikennelain 102 §:n mukaan esityksen kielloksi tai rajoitukseksi voi tehdä kunta tai kunnan jäsen tai sellainen viranomainen, yhteisö tai vesialueen omistaja, jota asia koskee. Kiellon tai rajoituksen määräämisen voi panna vireille myös Väylävirasto, Liikenne- ja viestintävirasto tai alueellinen elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus. Ennen kiellon tai rajoituksen määräämistä Liikenne- ja viestintävirasto kuulee kuntaa, jonka aluetta kielto tai rajoitus koskee, sekä varaa niille viranomaisille, yhteisöille ja vesialueen omistajille sekä muille, joita asia koskee, tilaisuuden tulla kuulluksi (vesiliikennelain 102 § 2 mom.). Kunnan lisäksi kuullaan aina myös alueellista elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskusta. Kuultavia viranomaistahoja ovat ensisijaisesti poliisi ja tarvittaessa myös merivoimat. Jos kielto tai rajoitus vaikuttaa kauppamerenkulkuun, pyydetään lausunnot asianomaisilta varustamoilta ja kuljetuksen antajilta. Jos kielto tai rajoitus koskee yleistä kulkuväylää, kuullaan väylänpitäjää. Kuntalaisaloitteessa esitetyt perustelut ja saaristovaltuuskunnan kannanotto huomioden on perusteltua, että kunta lähettää hakemuksen Liikenne- ja viestintävirasto Traficomiin Djupsundetin alueen nopeusrajoituksen alentamiseksi aloitteessa esitetyn mukaisesti nykyisestä 15 km/tunnissa 10 km/tuntiin ja että alueelle asetetaan lisäksi aaltojen aiheuttamisen kielto.

Utgående från diskussionen ändrade föredraganden sitt förslag med följande tillägg:

Kommunen beklagar att svaret dröjde. Transport- och kommunikationsverket Traficom har befogenhet att utfärda förbud och begränsningar som gäller allmänna farleder och andra vattenområden. Traficom kan förbjuda eller begränsa trafik med farkoster på ett visst vattenområde, om förbudet eller begränsningen prövas vara behövlig till skydd för trafiken, miljön, fisket eller någon annan näring eller för allmänt nyttjande av naturen för rekreation eller något annat allmänt intresse (101 § i sjötrafiklagen). Enligt Traficoms anvisning bedöms hastighetsbegränsningen enligt sjötrafiken eller miljön. Då beaktas sjötrafikens mängd och typ och hur den påverkar miljön, farledens och vattenområdets smalhet, navigerbarhet, eventuella strömningar eller dylika faktorer som kan påverka säker gång i farleden. Trafiken i farleden ska kunna använda tillräcklig minimihastighet för att bevara manövreringsförmågan. Man ska dock beakta att begränsningen inte gäller sådant framförande av farkost som är nödvändigt för utförande av tjänsteuppdrag, uppdrag för prehospital akutsjukvård och räddningsuppdrag, tryggandet av Försvarmaktens verksamhet samt andra motsvarande orsaker (101 § 3 mom. i sjötrafiklagen). Väldigt låga hastighetsbegränsningar utfärdas endast för korta sträckor. Speciellt i farleder för sjötrafiken ska hastighetsbegränsningen inte utfärdas endast enligt svall utan den ska även basera sig på faktorer som påverkar en trygg sjötrafik. Enligt 102 § i sjötrafiklagen kan en framställan om ett förbud eller en begränsning göras av kommunen eller en kommunmedlem eller av en sådan myndighet, sammanslutning eller ägare till ett vattenområde som berörs av saken. Utfärdandet av förbud eller begränsningar kan också inledas av Trafikledsverket, Transport- och kommunikationsverket eller livskraftscentralen. Innan förbud eller begränsningar utfärdas ska den kommun vars område förbudet eller begränsningen gäller samt de myndigheter, sammanslutningar, ägare till vattenområden och andra som berörs av saken ges tillfälle att bli hörda (102 § 2 mom. i sjötrafiklagen). Utöver kommunen ska även den regionala närings-, trafik- och miljöcentralen höras alltid. Myndigheter som ska höras är i första hand polisen och vid behov även marinen. Om förbudet eller begränsningen påverkar handelssjöfarten, ska utlåtandena begäras av vederbörande rederier och transportuppdragsgivare. Om förbudet eller begränsningen gäller en allmän farled, ska huvudmannen för farleden höras. Med beaktande av motiveringarna i invånarinitiativet och skärgårdsdelegationens anmärkning är det motiverat att kommunen lämnar in en ansökan till Transport- och kommunikationsverket Traficom om att hastighetsbegränsningen i Djupsundet sänks från den nuvarande begränsningen på 15 km/h till 10 km/h och att området dessutom försätts med förbud att orsaka svall.

Påttös / Beslut

Tekninen valiokunta hyväksyi yksimielisesti esittelijän muutetun ehdotuksen.

Tekniska utskottet godkände enhälligt föredragandens ändrade förslag.

Liitteet / Bilagor

Liite Bilaga 1 - Aloite meriliikenteen turvallisuuden parantamiseksi Djupsundin alueella (Kalkstrand, Sipoo): Nopeusrajoituksen alentaminen ja aallokon aiheuttamisen kieltö